

ЗМІСТ

Передмова.....	7
Мої життєписні дані	13
Значення широких мас та їх охоплення	29
До проблеми політичної консолідації	33
До засад нашої визвольної політики.....	67
Суть, зміст і процес Української революції.....	67
Нереальність еволюційних концепцій	72
Три фази революції	75
Визвольна концепція і стратегія революції	77
Плянність революційної боротьби в краю.....	81
Слово до українських націоналістів- революціонерів за кордоном.....	107
Українська Національна Революція, а не тільки протирежимний резистанс.....	172
У десяту річницю створення Революційного Проводу ОУН (10.2.1940)	221
Війна в Кореї й національно-визвольна політика	243
Фронт поневолених націй	252
Третя Світова війна і визвольна боротьба	264
Даремні сподівання і політика самообману	266
Національна революція – єдиний шлях до визволення	288
Друзі! Українські націоналісти.....	302
Проти ідейного роззброювання визвольної боротьби	308
Пропаганда визвольної революції на тлі війни	320
Завдання ОУН під сучасну пору	330
З москалями нема спільної мови	336
Первородний гріх проросійської концепції	343

Відкриті карти	349
До питання основних кадрів національно-визвольної революції	357
Командир – провідник	367
Ідея й людина в ідеологічному русі	390
Чому не дійшло до поєднуючої дії «трійки»?	396
Проти фальшування визвольних позицій	403
Власні сили і кон'юнктура	409
Не обманювати Краю	416
Люди без ґрунту	424
За правильне розуміння визвольно- революційного процесу	436
Хоч які великі жертви – боротьба конечна	443
Хрущов продовжує імперіялістичний курс	449
В національній політиці	
Хрущов іде слідами Сталіна.....	455
Сталінізм Хрущова у внутрішній політиці	461
Большевицька тактика і визвольна боротьба	475
Незмінна стратегія Москви	486
Перші висновки	491
Призабута наука	497
З невичерпного джерела	509
Україна не буде спільницею Москви	514
Ще одна ілюзія миру	521
Висновки з новіших подій і процесів для української визвольної боротьби	529
Питання атомової війни і визвольна революція	551
За завершену політичну структуру	592

Перспективи української національно-визвольної революції	626
Необхідність національно-визвольної революції	627
Московський імперіалізм і комунізм – дві форми одного ворога	630
Можливості докорінних змін на підбольшевицькому обширі	631
Значення війни для національного визволення	634
Еволюція большевизму і частинні здобутки боротьби	651
Протибольшевицька революція – до визволення єдиний шлях	658
Національно-визвольна революція і російські протикомуністичні сили	669
Спільний фронт національно-визвольних революцій	682
Проблема націонал-комуністичного фронту	693
Розвиток і чинники революційного процесу	706
Де повинні зійтися шляхи	737
На півметі	747
Інтерв'ю німецької радіостанції в Кельні зі Степаном Бандерою	755
Промова на п'яту зустріч українців ЗСА і Канади 1954 року	764
У 25-ліття ОУН	772
Над могилою Євгена Коновальця	777
Перше інтерв'ю Провідника ОУН Степана Бандери з чужинними журналістам.....	783

ПЕРЕДМОВА

Багатство тематики, що її охоплює Степан Бандера у цій книзі, нехай не лякає вдумливого читача. Твори автора мають незмінно одну золоту нитку, яка проходить крізь усі міркування й глибинні аналізи подій і процесів української визвольної боротьби. Степан Бандера зосереджує свою увагу передусім на всебічній розробці перспектив української національно-визвольної революції, і це є центральна тема його інтелектуальної творчості. Підходячи до цієї основної теми, раз-у-раз з різних точок бачення, аналізуючи різні її аспекти з внутрішнього чи зовнішньо-політичного боку, автор розгортає власнопідметні, закономірні, – зумовлені українськими якостями й вартостями, оригінально-українськими первнями, революційним незнищеним людським українським потенціалом і геополітичним становищем України, її природними багатствами, вродженим генієм та трудолюбивістю нації, – перспективи розвитку української національно-визвольної революції. Залізна логіка його аргументації, передбачливість щодо розвиткових процесів, стимульованих революційною ідеєю, революційними кадрами й революційною плянковою дією, аналіза внутрішніх протиріч імперії й системи, спричинюваних і поглиблюваних революційно-визвольними націоналістичними діями, – дає нам образ не лише зенітного пункту – всенароднього повстання, але й переможної визвольної війни уярмлених націй проти російського окупанта й більшовицької тиранської тоталітарної системи. Зосередження автора на цій головній справі визвольної боротьби України цілком не означає нехтування ним різновидних компонентів боротьби й росту нації взагалі.

Немає важливої проблеми у житті нації, якої Степан Бандера у своїй багатій інтелектуальній, публіцистичній і журналістичній творчості не заторкнув би, не менш і в своєму різноманітному листуванні, з оприлюдненням якого з різних причин ще доведеться зачекати. Але суть справи у тому, що в ієрархії вартостей і завдань

Степан Бандера відсував усе другорядне, наприклад, внутрішньо-партійні суперечки, внутрішньо-український партійно-політичний комплекс на дальший плян, згл. вмуровував його відповідно до питомої ваги даного явища у велику будівлю успішного розгортання національно-визвольної революції.

Він аналізував всебічно значення спільного фронту поневолених російським імперіялізмом і комунізмом націй, об'єднаних в Антибільшовицькому Бльоці Народів (АБН), надаючи цій спільній боротьбі особливої ваги. Ставка на власні сили України у великому таборі поневолених націй, які життєво зацікавлені у розвалі російської імперії й знищенні більшовизму, – докладно розроблена автором як дороговказ не лише для революційної ОУН. Степан Бандера глибинно розумів найінтимніші тонкощі й можливі ускладнення спільного фронту поневолених націй, якщо не поставити його на правильних основах – респектування абсолютного суверенітету кожного партнера спільного фронту.

Автор бачив імперію й систему зсередини й іззовні, її слабкість і силу, яка радше полягала й полягає в духовій, ідейній і політичній слабкості вільних націй світу. Викриваючи політику т. зв. мирної коєкзистенції майже чверть століття тому, автор як політичний візіонер передбачає усі від'ємні й руйніні елементи її для вільних націй. Його аргументацію того часу можна дослівно повторити стосовно сучасної політики т. зв. детанту.

Насправді з точки зору передбачливого не тільки революційно-визвольного лідера, але державного мужа високої якості, автор розкриває дійсну альтернативу до атомової війни, альтернативу, що її основні засади мають незмінне тривале значення.

Уважаючи, що шляхом визволення України та інших поневолених націй є орієнтація й розбудова власних сил революції, автор сміливо вимагає від вільних націй не трактувати України й інших поневолених націй як чинника, який постійно має стримувати більшовицьку навалу, а, навпаки, у власному інтересі вимагає від них включатися збройне у визвольну війну поневолених націй, усвідомивши її цілі й визнавши її носіїв господарями на власній землі,

її суверенами. Це повинна би бути спільна визвольна війна у спільному інтересі проти більшовицької варварської агресії, а жодна інтервенція «визволителів», які на своїх багнетах постійно несли нове рабство.

Визвольна революція приносила завжди незмірно менше жертв, ніж агресивна, імперіялістична війна, чи масовий народобивчий терор, зокрема російського більшовицького окупанта. Це автор переконливо довів.

Його розуміння національно-визвольної революції це не механічний процес розгортання лише технічно-революційних актів, чи виключно реакція на утиски й переслідування, але це глибинний, закорінений у світоглядних, ідеологічних, релігійних, культурних, правових, суспільних, традиційних вартостях української нації й людини – духово-органічний процес.

Автор наголошує зокрема первні духової революції, наростання революційного кипіння, революціонізацію широких народніх верств на усіх ланках життя, що в остаточному висліді об'єктивуватиметься в zenітній точці: всенародньому організованому збройному повстанні ОУН-УПА. Українська революція це передусім процес внутрішнього визволення нації й розбудження та самоусвідомлення її традиційних оригінальних історично притаманних українських вартостей і якостей, які мають вирішальне значення у всеохопленні широких народніх кіл в ідейному аспекті, яке унаймається у дійовому та, у відповідний момент, у збройному аспекті.

Його тривожила можливість двофронтної війни України та інших поневолених народів проти двох варіантів російських імперіялістів – більшовицьких і антикомуністичних, підтриманих евентуально деякими західними державами. Як передбачливий стратег він всебічно розробляє оборонні заходи України, вказуючи на шляхи розщеплювання двофронтної війни. З його кругогляду не зникає й загроза та небезпека т. зв. націонал-комуністичної диверсії, проти якої він рекомендує успішні рецепти протидії.

Степан Бандера виводить свою теорію визвольної революції з глибинних ідеологічно-світоглядних, суспільно-політичних, еко-

номічно-програмових, релігійно-правних теорій християнського українського революційного визвольного націоналізму з притаманним українській нації історичним народоправством, з основними універсального значення ідеями «свобода народам» – «свобода людині», які, – покладені в підвалину АБН, є метою визвольної революції: розвал російської імперії на незалежні національні держави поневолених нині народів у їхніх етнографічних межах і знищення комуністичної, тиранської, тоталітарної, монопартійної системи.

Степан Бандера не міг би бути визначним теоретиком української визвольної революції, якщо б він не був водночас її ідеологом, бо визвольна революція це не лише технічно-воєнна механіка, але передусім глибинні духово-світоглядові й політично-програмові та національно- і соціально-політичні процеси, що творять підґрунтя для збройної боротьби, партизанської, повстанської, чи регулярної визвольної війни.

Розв'язка проблеми внутрішньо-української політики була для Степана Бандери засобом мобілізації народу для визвольної-революційної боротьби, для скріплення революційно-визвольного потенціалу. Тому під тим кутом треба розглядати теж його концепцію виборного Закордонного Українського Національно-Визвольного Центру. Це було б помилкою припускати, що автор змінював свої засадничі погляди щодо цього – у різних часах оформлювання своїх праць. Суть його погляду лежала завжди не в афірмації тієї чи тієї організаційної форми, інституції, чи центру, але в актуальній придатності даної формації для скріплювання революційно-визвольної боротьби, з погляду суверенітету української політики й принципів формації даного центру, згідно з волею більшості народу та гарантії росту здорових політичних сил, які мають співтворити стосовну формацію.

Тому, враховуючи сукупність поглядів Степана Бандери, в осередку яких стоїть змаг за успішність національно-визвольної революції, кожен загально-національний всеукраїнський центр відповідає його поглядам, якщо іде назустріч скріпленню революційно-визвольної боротьби.

«В кожному ідеологічному чи політичному русі найважливішу ролю відіграють два основні його складники: ідея і людина. Провідні ідеї і світоглядові засади в ідеологічному русі та керівні програмові постанови в політичному – творять «душу», істоту, внутрішній зміст руху. Люди, які визнають, поширюють і здійснюють ідеї та програму і з тією метою беруть активну участь в русі, – творять його живий, діючий організм».

Степан Бандера

МОЇ ЖИТТЄПИСНІ ДАНІ

Частина автобіографії, написана в квітні 1959 року й призначена для американського генерального консульства в Мюнхені, де С. Бандера безуспішно намагався одержати американську візу для поїздки до США. Про ці заходи є згадки в листах С. Бандери до Ігната Білинського (27 червня 1959), проф. Л. Добрянського та ін.

Ця автобіографія була перший раз публікована в тижневику «Гомін України», Торонто, чч. 42/648 - 45 651 з 14-го жовтня по 4-го листопада 1961 р.; передрукована, з доповненням д-ра Гр. Васьковича, в збірці матеріалів за редакцією Данила Чайковського «Московські вбивці Бандери перед судом», Українське В-во в Мюнхені, 1965, стор. 439-445.

*

Я народився 1 січня 1909 року в селі Угринів Старий, повіт Калущ у Галичині, яка в той час належала до Австро-угорської монархії, разом з двома іншими західноукраїнськими країнами: Буковиною і Закарпаттям.

Мій батько, Андрій Бандера, греко-католицький священник був у той час парохом в Угринові Старому (до парафії належало ще сусіднє село Бережниця Шляхетська). Батько походив із Стрия. Він був сином міщан-рільників Михайла Бандери і Розалії, дівоче прізвище якої було – Білецька. Моя мати, Мирослава Бандера, походила зі старої священничої родини. Вона була донькою греко-католицького священника з Угринова Старого – Володимира Глодзінського і

Катерини з дому Кушлик. Я був другою дитиною моїх батьків. Старшою від мене була сестра Марта. Молодші: Олександр, сестра Володимира, брат Василь, сестра Оксана, брат Богдан і наймолодша сестра Мирослава, що померла немовлям.

Дитячі роки я прожив в Угринові Старому, в домі моїх батьків і дідів, виростаючи в атмосфері українського патріотизму та живих національно-культурних, політичних і суспільних зацікавлень. Вдома була велика бібліотека, часто з'їжджалися активні учасники українського національного життя Галичини, кривні і їхні знайомі, наприклад, мої вуйки: Павло Глодзінський – один з основників «Маслосоюзу» і «Сільського Господаря» (українські господарські установи), Ярослав Весоловський – посол до Віденського парламенту, скульптор М. Гаврилко й інші. Під час першої світової війни я пережив дитиною-юнаком чотирикратне пересування воєнних фронтів через рідне село в 1914-15 і 1917 рр., а в 1917 р. важкі двотижневі бої. Через Угринів переходив австрійсько-російський фронт, і наш дім був частинно знищений гарматними стрільнями. Тоді ж, літом 1917 р., ми спостерігали прояви революції в армії царської Росії, прояви національно-революційних зрушень і велику різницю між українськими та московськими військовими частинами.

У жовтні-листопаді 1918 р., як несповна десятирічний хлопець, я пережив хвилюючі події відродження і будови української держави. Мій батько належав до організаторів державного перевороту в Калуському повіті (з лікарем д-ром Курівцем) і я був свідком формування ним з селян довколишніх сіл військових відділів, озброєних захованою в 1917 р. зброєю. Від листопада 1918 р. наше родинне життя стояло під знаком подій у будіванні українського державного життя та війни в обороні самостійности. Батько був послом до парламенту Західньо-Української Народньої Республіки – Української Національної Ради в Станиславові і брав активну участь у формуванні державного життя в Калущині. Особливий вплив на кристалізацію моєї національно-політичної свідомости мали величні святкування і загальне одушевлення злуки ЗУНР з Українською Народньою Республікою в одну державу, в січні 1919 р.

У травні 1919 р. Польща вжила у війні проти української держави армію ген. Галлера, яка була зформована й озброєна державами Антанти з призначенням до боротьби з большевицькою Москвою. Під її перевагою фронт почав пересуватися на схід. Разом з відступом Української Галицької Армії подалася на схід ціла наша родина, переїхавши до Ягольниці біля Чорткова, де ми зупинилися. Тут замешкали у дядька (брата матері) о. Антоновича, який був там парохом. У Ягольниці ми пережили тривожні й радісні моменти великої битви т. зв. Чортківської офензиви, що відкинула польські війська на захід. Але через брак військового постачання припинилася офензива української армії. Знову мусів початися відступ, цим разом за річку Збруч. Усі чоловіки з моєї родини, в тому числі й батько, як військовий капелян у рядах УГА, перейшли за Збруч в половині липня 1919р. Жінки й діти залишилися в Ягольниці, де пережили прихід польської окупації. У вересні того ж року моя мати, разом із дітьми, повернулася до родинного села – Угринова Старого.

Мій батько перебув усю історію УГА на «Великій Україні» (тобто на Наддніпрянщині) в роках 1919-1920, боротьбу з большевиками й біломосковськими військами, тиф. До Галичини він повернувся літом 1920 р. Спершу укривався перед польськими офіційними органами з уваги на переслідування українських політичних діячів. Восени того ж року батько повернувся на попереднє становище пароха в Угринові Старому.

Весною 1922 р. померла моя мати на туберкульозу горла. Батько був на парафії в Угринові Старому до 1933 р. Того року перенесли його на парафію до Волі Задеревецької, повіт Долина, а опісля до села Тростянець, теж у Долинщині (вже після мого арештування). У вересні, або жовтні 1919 року я поїхав до Стрия і тут, після складення вступного іспиту, вступив до української гімназії. До народньої школи я не ходив взагалі, бо в моєму селі, як і в багатьох інших селах Галичини, школа була нечинна від 1914 р. з уваги на покликання учителя до війська та інші події воєнного часу. Навчання в обсягу народньої школи я дістав у домі батьків, разом з сестрами й братами, користаючи з несистематичної допомоги домашніх учительок.